

S. Sayısı : 105

Yozgad Milletvekili Sırrı İçöz ve üç arkadaşının, Temsil Heyeti Üyeleriyle Birinci Büyük Millet Meclisi Üyelerine vatani hizmet karşılığı ödenek verilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe Komisyonları raporları (2/42)

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Temsil Heyeti Azaları ile Birinci Büyük Millet Meclisi Azalarına vatani hizmet karşılığı olmak üzere ödenek verilmesi hakkında hazırladığımız kanun tasarısı ve mucip sebepleri bağlı olarak sunulmuştur.

Goreğinin yapılmasını diler, saygılarımızı sunarız.

Niğde
H. Mengi

Malatya
M. N. Zabcı

Sivas
Ş. Günaltay

2 Mayıs 1947
Yozgad
S. İçöz

Heyeti Temsiliye Azaları ile Birinci Büyük Millet Meclisi Azalarına vatani hizmet karşılığı ödenek verilmesi hakkındaki kanun tasarısının mucip sebepleri

Mucip sebep

İstanbul Hükümetinin iggal altında düşmanların her arzularına ramolduğu bir sırada Millî Türk Hükümetinin ilk nüvesini teşkil eden Heyeti Temsiliye azası bütün sorumluluğu üzerine alarak faaliyete başladığı ve sonra da Ankara'da toplanan Birinci Büyük Millet Meclisinin millî bir Hükümet kurarak İstiklâl Harbini zaferle sona erdikten sonra da Doğu'da ve Batı'da anlaşmalar yaparak Millî Hükümetin istiklâlini temin ettiği malûmdur. Bütün sorumlulukları üzerlerine alan bu fedakâr Türk çocukları bugün yaşlanmışlardır, çoğu da zaruret içindedirler; bunlara Cumhuriyet Hükümetimizin yardım elini uzatması tarihimize karşı olduğu kadar da milletimize karşı şerefli bir ödevdir. Bunun için bağlı aktı maddelik kanun tasarısı hazırlanmış ve Büyük Millet Meclisinin yüksek katına sunulmuştur.

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No. 2/42

Karar No. 23

30. V. 1947

Yüksek Başkanlığa

Temsil Heyeti Üyeleri ile Birinci Büyük Millet Meclisi Üyelerinden sağ olanlarla ölmüş olanların dul ve yetimlerine vatan hizmeti aylığı verilmesi hakkında Balıkesir Milletvekili Hacim Çarıklı ve 4 arkadaşı tarafından sunulan kanun teklifi Komisyonumuza havale olunmakla, teklif sahiplerinden Hacim Çarıklı ve Maliye Baka

lığı temsilcisi huzuriyle okunup incelendi.

Gerek Temsil Heyetinde ve gerekse Birinci Büyük Millet Meclisinde vatanın kurtulması ve milletin istiklâli uğrunda görev almış ve sorumluluk yüklenmiş olan üyelere, yapmış oldukları vatan hizmeti karşılığı bir mükâfat ve bunlardan ölenlerin muhtaç dul ve yetimlerine de bir atıfet

olmak üzere vatan hizmeti aylığı verilmesi Komisyonumuzca da uygun görülmüştür. Ancak teklifi, kanun tekniğine uydurulmak maksadiyle yeniden yazılmıştır.

Komisyonumuzca hazırlanan tasarının bir ve ikinci maddeleri Sivas Kongresinde seçilmiş bulunan Temsil Heyeti Âzaları ile gerek İstanbul Meclisi Mebusanından ve gerekse illerden yeniden seçilmek suretiyle Ankaraya gelip Birinci Büyük Millet Meclisine katılmış olan âzalara yaşadıkları müddetçe, bunlardan ölmüş olanların halen hayatta bulunan muhtaç dul ve yetimlerine de 1683 sayılı Kanunun hükümlerine göre dul ve yetim sayıldıkları müddetçe vatan hizmeti aylığı verilmesini hedef tutmakta, üçüncü maddesi Temsil Heyetine yahut Birinci Büyük Millet Meclisine Âza oldukları halde bu heyet ve Meclise iltihak etmemiş olanlarla, iltihak ettikten sonra istifa veya daimî bir memuriyet tercihi suretiyle ayrılanların ve bunların dul ve yetimlerinin bu aylıktan faydalanamayacağını göstermektedir. An-

cak ogünün şartlarına göre idari bir görev kabul etmiş olmakla beraber Birinci Büyük Millet Meclisindeki nispetini muhafaza etmiş olanların bu kanundan faydalanmaları tabii görülmüştür.

Tasarının dördüncü maddesi 1757, 2847, 3656, 3659 ve 3661 sayılı kanunlardan maaş ve ücret alanların bu maaş ve ücreti almaya devam ettikleri müddetçe bu kanundan istifade edemeyeceğini tesbit etmekte, beş ve altıncı maddeler ise yürürlük tarihini ve yürütecek makamı göstermektedir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu

Başkanı	Sözcü	Kâtip
İzmir	Samsun	Urfa
<i>Ş. Adalan</i>	<i>R. Iştan</i>	<i>V. Gerger</i>
Çankırı		Çorum
<i>R. Dolunay</i>		<i>M. Çağlı</i>
		İmzada bulunmadı
Kastamonu		Sinob
<i>H. Çelen</i>		<i>L. Aksoy</i>

Bütçe Komisyonu raporu

Bütçe Komisyonu

Esas No. 2/42,

Karar No. 54

15 . II . 1948

Yüksek Başkanlığa

Sivas Temsil Heyeti üyeleriyle Birinci Büyük Millet Meclisi üyelerinden sağ olanlarıyla ölmüş olanların dul ve yetimlerine vatani hizmet karşılığı aylık verilmesi hakkında Balıkesir Milletvekili Hacim Çarıklı ve dört arkadaşı tarafından hazırlanan kanun teklifi Maliye Komisyonu raporiyle birlikte Komisyonumuza verilmekle, teklif sahiplerinden Yozgad Milletvekili Sırrı İçöz ve Maliye Bakanı hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Teklif, bidayette Balıkesir Milletvekili Hacim Çarıklı ve dört arkadaşı tarafından yapılmış ve Maliye Komisyonunca incelendikten sonra Komisyonumuza verilmiş bulunmakta idi. Teklifin Komisyonumuzda ilk görüşmesi sırasında bu tasarının yalnız muhtaç olanlara hasrını yolunda Komisyon çoğunluğunda tezahür eden kanaat üzerine Balıkesir Milletvekili Hacim Çarıklı tarafından teklifin geri verilmesi istenmiş ise de teklifte imzası bulunan Yozgad Milletvekili Sırrı İçöz ile diğer üç arkadaşının teklifi takabbül etmeleri üzerine Komisyonumuzda teklif yeniden görüşülmüş ve incelenmiştir.

Komisyonunda yapılan açıklamalardan ve dosyasında mahfuz bulunan müracaatların incelenmesinden anlaşıldığına göre Milli Mücadelenin başından sonuna kadar, ağır siyasi mesûliyetleri üzerlerinde taşıyarak müşkül şartlar altında feragatle çalışmış ve memlekete büyük hizmetler sağlamış bulunan Temsil Heyeti üyeleriyle Birinci Büyük Millet Meclisi üyelerinden bir kısmının veya dul ve yetimlerinin bugün zaruret içersinde oldukları anlaşılmış bulunmakta ve bu geçim zorluğunu gidermek maksadiyle bu teklifin yapıldığı açıklanmış bulunmaktadır.

Teklif, Maliye Komisyonunca esas itibariyle

yerinde görülmüş ve yalnız kanun tekniğine aydurlunmak maksadıyla bazı değişiklikler yapılmıştır.

Komisyonumuzca da esas itibariyle yerinde görülen teklif bugünkü hayat şartlarını ve bütçenin takatini göz önünde bulundurarak adı geçen zevattan hayatta olanların veya dul ve yetimlerinin geçim vaziyetlerini bir dereceye kadar temin edecek bir esasta yürüyerek tasarını buna göre yeniden tanzim etmiş bulunmaktadır. Bu esasa göre:

a) Bu zevattan hayatta bulunanlara vatani hizmet tertibiinden (350) lira aylık verilmesi,

b) Bunlardan ölmüş bulunanların aylığa müstahak ve hayatta bulunan dul ve yetimlerine ceman (175) lira aylık bağlanması,

c) Sivas Temsil Heyeti ile Birinci Büyük Millet Meclisine üye seçildikleri halde iltihak etmeyenlerle iltihak ettikten sonra çekilenler veya mazbatasını kabul edilmeyenler, iskât edilenler veya daimi bir memuriyet kabul edenlerle bunların dul ve yetimlerinin bu kanun hükümlerinden faydalandırılmamaları,

d) Büyük Millet Meclisinde üye olanlarla muhtelif kanunlara tâbi dairelerden, resmî veya hususî kurumlarla bankalar, Özel Daire ve belediyelerden aylık, ücret ve ödenek alanların da bu vaziyet ve görevleri devam ettiği müddetçe bu kanun hükmünden faydalanmamaları, ancak bunların çalıştıkları daire ve müesseselerden veya emeklilik suretiyle halen almakta olduklarını aylık miktarı bu kanunun aylık olarak vermeyi dermiş ettiği miktarlardan noksan olanlarına aradaki farkın ödenmesi suretiyle bu tasarıda tâyin edilen miktarlara iblâğı.

Komisyonumuzca uygun görülmüş ve tasarı

bu esasları ihtiva etmek üzere yeniden düzenlenmiştir.

Temsil Heyeti veya Birinci Büyük Millet Meclisi üyesi bulunup da sonradan herhangi bir sebeple idam edilmiş olanların dul ve yetimlerinin bu kanun hükümlerinden faydalanamamış olduklarına dair Maliye Komisyonunca bir hüküm metne ilâve edilmiş ise de mevzuatımız muayyen cezalara çarpılan mahkûmları emeklilik hakkından mahrum etmekte ise de, hükmün infazı sırasında veya mahkûmun vefatından sonra dul ve yetimlerine emeklilik aylığı verilmesini teeviz etmekte olduğundan Temsil Heyeti ve Birinci Büyük Millet Meclisi Üyelerinden idam edilenlerin dul ve yetimlerinin de bu kanun hükümlerinden faydalanmalarını Komisyonumuz adalete uygun görerek tasarıdan bu kaydı çıkarmış bulunmaktadır.

Bu esaslar dairesinde yeniden kaleme alınan teklif ivedilekle görüşülmesi dileği ile Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmuştur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
Mardin	Dişarbakır	Ankara
R. Erten	I. H. Tigröl	M. Eriş
Kâtip		
Ankara	Amasya	Amasya
F. Öymen	A. Eymir	A. K. Yiğitođlu
Ankara	Aydın	Balıkesir
N. C. Akkerman	R. Alpman	E. Altan
Bursa	İzmir	Kocaeli
F. Bük	S. Dikmen	Dr. F. Ş. Bürge
Konya	Niğde	Urfa
S. Çumrah	R. Gürsoy	E. Tekeli
	Yozgad	
	S. İçöz	

YOZGAD MİLLETVEKİLİ SIRRI İÇÖZ VE 3 ARKADAŞININ TEKLİFİ

Temsil Heyeti Âzaları ile Birinci Büyük Millet Meclisi Âzalarına vatani hizmet karşılığı ödenek verilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Erzurum, Sivas Kongreleri kararı ile sorumluluğu üzerine alan Ankara'da Millî Hükümetin kuruluşuna kadar İstiklâl Savaşını idare eden ve itk Millî Hükümetin temeli olan Temsil Heyeti Âzalarıyla bu savaşı muvafakiyetle zafere erdiren Birinci Büyük Millet Meclis âzalarında fiilen mevcut bulunanlardan sağ olanlara vatani hizmetlerine karşılık olmak üzere ve hayat kaydı şartıyla üç yüz lira ödenek verilir.

Bu ödenekten herhangi bir nam ile vergi kesilmez.

MADDE 2. — Temsil Heyeti Âzalarından hayatta bulunmayanların dullarına bu ödenegin yarısı verilir. Diğer yarısı, bulunduğu takdirde yetimlerine 1683 sayılı Kanun esaslarına göre tahsis olunur.

MADDE 3. — Âza seçildiği halde temsil Heyetine gelmiyen ve Büyük Millet Meclisinde vazife almaksızın istifa edenler bu kanun hükümlerinden istifade edemezler.

MADDE 4. — Birinci maddeye göre maaş tahsis edilecek olanlardan halen genel, mahallî

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Temsil Heyeti Âzaları ile Birinci Büyük Millet Meclisi Âzalarına vatan hizmeti aylığı verilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Temsil Heyeti ve Birinci Büyük Millet Meclisi Âzalarında fiilen çalışmış olanlardan bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sağ bulunanlara yaşadıkları müddetçe ayda üç yüz lira vatan hizmeti aylığı verilir.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı olanlardan ölmüş bulunanların (siyasi suçlarından) dolayı ölümle cezalandırılanlar hariç) bu kanunun yürürlüğü tarihinde hayatta olan muhtaç yetimleriyle, başkaları ile evlenmemiş muhtaç dullarına birinci maddede yazılı aylığın yarısı verilir.

Bu maddedeki yetimler 1683 sayılı Kanunun 48 nci maddesinde gösterilenlerden ibaret olup dul ve yetimlerin istihkak sıraları ve muhtaçlık halleri de o maddedeki esaslara göre tayin olunur.

Aynı kanunun, dul ve yetim aylıklarının ne zamana kadar verileceği ve ne gibi hallerde kesileceğine dair olan hükümleri bu maddeye göre ödenecek aylıklar hakkında da uygulanır.

Dullarla Yetimlerin birden fazla olmaları halinde bu maddede yazılı aylık miktarı aralarında müsavi olarak taksim olunur.

MADDE 3. — Âza olduğu halde Temsil Heyetine ve Birinci Büyük Millet Meclisine iltihak etmiyenlerle iltihak ettikten sonra istifa veya daimî bir memuriyeti tercih ederek alâkasını kesenler ve bunların dul ve yetimleri bu kanun hükümlerinden faydalanamazlar.

MADDE 4. — Bir ve ikinci maddelere göre aylığa müstahak olanlardan; 3656, 3661, 3659

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Sivas Temsil Heyeti Üyeleriyle Birinci Büyük Millet Meclisi Üyelerine vatani hizmet tertibinden aylık verilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Sivas Temsil Heyeti Üyeleriyle Birinci Büyük Millet Meclisi Üyelerinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sağ bulunanlara yaşadıkları müddetçe ödenmek ve başkaca zam yapılmamak kaydıyla vatani hizmet tertibinden 350 şer lira aylık bağlanmıştır

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı olanlardan ölmüş bulunanların bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sağ bulunan,

- a) Evlenmemiş karısına,
- b) Yirmi yaşına girmemiş, yüksek tahsile devam etmekte ise, yirmi beş yaşını geçmemiş erkek çocuklarına,
- c) Evlenmemiş ve yaşları da yirmi beşi doldurmamış kız çocuklarına,

Vatani hizmet tertibinden 175 lira aylık verilir.

Bu madde gereğince aylığa müstahak olanlar birden fazla ise bu miktar aralarında müsavi olarak taksim olunur.

MADDE 3. — Sivas Temsil Heyeti ile Birinci Büyük Millet Meclisine Üye seçildiği halde iltihak etmeyenlerle iltihak ettikten sonra çekilenler, mazbatasını kabul edilmeyenler, iskat edilenler veya daimi bir memuriyeti tercih ederek ilgisini kesenler ve bunların ikinci maddede yazılı dul ve yetimleri bu kanun hükümlerinden faydalanamazlar.

MADDE 4. — Birinci madde hükmünce aylığa müstahak olanlardan Büyük Millet Mec-

Teklif

ve katma bütçelerle İktisadi Devlet Teşekküllerinden yukarıda yazılı miktar derecesinde maaş, ücret ve tahsisat alanların bu parayı aldıkları müddetçe vatani ödenekleri verilmez.

Mal. K.

ve 2847 sayılı kanunlara tâbi daire, müessese, kurum ve Bankalardan aylık, ücret ve ödenek (1757 sayılı kanundaki ödenek dâhil) alanların bu vaziyetleri devam ettiği müddetçe bu kanundaki aylıkları verilmez.

MADDE 5. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 6. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanun yayımı gününde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

B. K.

lisi Üyesi bulunanlarla 2847, 3656, 3659, 3661 sayılı kanunlara tâbi dairelerden, resmî veya hususî kurumlarla bankalar, özel idare ve belediyelerden 350 lira ve ikinci madde hükmünce aylığa müstahak olup da aynı durumda bulunanlardan 175 lira veya daha fazla aylık (her çeşit zamlarıyla birlikte emekli, dul ve yetim ve vatani hizmet aylıkları dâhil), ücret ve ödenek alanların bu vaziyet ve görevleri devam ettiği sürece bu kanun hükmünden faydalanamazlar. Aylığa müstahak olanların taaddüdü dolayısıyla ikinci maddenin son fıkrası gereğince aylık miktarı 175 liradan aşağı düşenlerden yukarıda yazılı durumda olanların görevlerine ait aylık ücret ve ödenekleri miktarı ikinci madde gereğince hesap edilecek hisselerinden fazla olduğu takdirde bu kanundan faydalanamazlar ve bunların hisseleri diğerlerine ilâve edilmez.

MADDE 5. — Birinci madde hükmüne göre aylığa müstahak olanlardan dördüncü maddede yazılı yerlerden aldıkları aylık, ücret ve ödenekleri 350 liradan aşağı olanlarla ikinci madde hükmüne göre aylığa müstahak olanlardan aynı durumda bulunup da aylık, ücret ve ödenekleri 175 liradan aşağı bulunanlara aylık, ücret ve ödenekleriyle (Her çeşit zamlarıyla birlikte emekli, dul, yetim ve vatani hizmet aylıkları dâhil) birinciler için 350, ikinciler için 175 lira arasındaki farklar vatani hizmet tertibinden ödenir.

Dördüncü maddenin son fıkrasında yazılı olanların görevlerine ait aylık, ücret ve ödenekleri, hisselerine düşen aylık miktarından noksan bulunduğu takdirde aradaki farklar keza vatani hizmet tertibinden ödenir.

MADDE 6. — Bu kanun yayımını kovalayan ay başından itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.